ఇలవేల్పు

తన భార్యకూ, చెల్లెలికీ మనస్పర్థ రావటం, శ్యామ సుందరుని మనస్సుకి, చాలా కష్టం వేసింది. అదే సర్దుకు పోతుందిలే అని, అతను కొంతవరకు ఉపేక్షించి వూరు కొన్నాడు. కాని, వారిద్దరిమధ్యా, స్పర్థ, క్రమక్రమేణా పెరిగింది. తన చెల్లెలి కుమార్తె వివాహంనాటికి అది బ్రద్దలై, అతని మనస్సును వికలపరిచింది. తన చెల్లెలు, కుమార్తె వివాహానికి ఆహ్వానించటానికై వొకరోజు తన ఇంటికి వచ్చింది. తన భార్య "ఎందుకీ పైపై పిలుపు? మీకు మనస్సులో మేం రావాలని లేదు. రాము. మేము రాకపోతా మీపిల్ల పెళ్ళి ఆగుతుందా?" అన్నది. దానికి అనేక కారణాలు చెప్పింది. ఈ మధ్య శ్యామసుందరుని అత్తగారు మరణించింది. ఆమె కర్మకి వూళ్ళోకి వచ్చి కూడా తన చెల్లెలు రాకపోయింది. ఇది మొదటికారణం. ఇక రెండవకారణం, ఈ వివాహానికి తాను వున్న వూళ్లోనే ముహూర్తం పెట్టుకున్నారు. ఆరోజు ఎవ ఎవరెవర్నో పిలిచారు తన్నుమాత్రం పిలువలేదు. ఆ రోజు నిజంగా తనభార్యకు చాలా కష్టం వేసింది. "ఇంత అవమానపరుస్తారా?" అని కంట నీరు పెట్టింది. ఇవన్నీ అడిగింది తన భార్య. అడిగి, "ఆ నాడు అక్కర లేనివాళ్ళం ఈనాడు ఎందుకు కావలసివొచ్చాం?" అన్నద.

దీనికి తన చెల్లెలు ఏమేమో చెప్పింది. తన కుటుంబానికి చేసిన సహాయాన్ని ఏకరువుపెట్టింది. తనకు, తన అన్న

మీాదవున్న ప్రేమను వెళ్ళబుచ్చింది. కానిలాభంలేకపోయింది. తన భార్య "నేనురాను, పిల్లలురారు, నీ కంత ప్రేమ వుంటే మీా అన్నగారిని తీసుకువెళ్ళు" అన్నది.

"ఏం అన్నయ్యా!" అని అడిగింది చెల్లెలు. నిజంగా చాలా జాలిగా అడిగింది. శ్యామసుందరుడు సందిగ్ధావస్థలో పడ్డాడు. తనకు వొక్కగాని వొక్కచెల్లెలు. చిన్నతనంలోనే తల్లిపోవటం వల్ల ఇద్దరూ అనేక కష్టాలకులోనై పెరిగారు. అతనికి ఆ రోజులు జ్ఞాపకం వొచ్చినై. ఆ రోజుల్లో వాళ్ళిద్దరూ, ఈ విశాల ప్రపంచంలో ఏకాకులుగా వుండేవారు. అలాగే బ్రతికారు. నిజమే. కాని, తన భార్యపడేబాధకు కారణం లేకపోలేదు. మొదట్లో తన భార్యకు తన చెల్లెలంటే చాలాయిష్టం. ఎంతో ఆదరంగా చూసేది. తన చెల్లెలుకూడా అలాగే వుండేది. పుట్టినప్పటినుంచీ తన కొడుక్కి అన్నకూతుర్నితప్ప ఎవ్వరినీ చేసుకోను అనేది. తన అన్నకి ఏకష్టంవచ్చినా తనకు వొచ్చినట్లే భావించుకొనేది. కాని నెమ్మది నెమ్మదిగా పరిస్థితులు మారినై. ఎవ్వరి పరిస్థితులు వారికి తెలియకుండానే మారినై. ఎవరికివారు మారిన మనస్తత్వాలకు అనుగుణంగా ప్రవర్తించటం మొదలు పెట్టారు. చివరికి రాకపోకలే సన్నగిల్లినై. పోనుపోనూ, తనను, తన చెల్లెలు చిన్నచూపు చూస్తూవుందేమో అనే అనుమానంకూడా కలిగింది. ఇవన్నీ జ్ఞాపకం వొచ్చినై అతనికి. తన చెల్లెల్లోవచ్చిన మార్పుకి తన భార్య ఎంతయాతన అనుభవించిందీ అతనికి తెలుసు. తను ఆర్థికంగా ఇబ్బందులు పడటమే దీనికి కారణమేమో అనే సంశయం కలిగినప్పుడు,

నిజంగా అతని మనస్సు ఉడికిపోయేది. తన భార్యా, పిల్లలూ ఇతరుల చిన్నచూపుకి లోనవటానికి తన అసమర్థతే కారణం గదా అనుకున్నప్పుడు, అతని మనస్సు జాలితో నిండిపోయేది. ఎంత స్వార్థత్యాగానికి పూనుకొని అయినాసరే, తన భార్యను సుఖపెట్టటమే తన పరమావధి అనుకొనేవాడు. ఆమె లోకుల బాధలను మోయలేక కన్నీరురాలుస్తూ నిలబడివున్న భూదేవి లాగు కనుపించేది. ఆక్షణం, — అతని ఆలోచనలలోవుండగా,

"ఏం అన్నయ్యా?" అని అడిగింది చెల్లెలు.

"నేను రానమ్మా" అన్నాడు శ్యామసుందర్.

"అన్నయ్యా!"

"అవునమ్మా! నేను రాను."

"నేనేం చేశానని?"

"నేనురాను."

"రావా అన్నయ్యా"

"రాను."

శ్యామసుందరుని చెల్లెలు తన చెవులను తానే నమ్మలేకపోయింది. వొదిన ఏమన్నా తన సహోదరుడు తన కుమారుని వివాహానికి రానని అనే అవకాశం వుందని ఆమె ఎన్నడూ ఊహించుకోనైనా ఊహించుకోలేదు. ఒక్క నిముషం అలాగే నిలబడిపోయింది. ఆ నిముషంలో ఆమె మనస్సులో చిన్ననాటి స్మృతులెన్ని తిరిగినవో! కన్నులు నీటితో నిండుకున్నవి. ఇక ఆమె పెదవులు కదల్లేదు. నెమ్మదిగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది. ఆ

ఇంటిలో ఆక్షణం నిశ్శబ్దం రాజ్యంచేసింది. అతిభయంకర మైన నిశ్శబ్దం.

శ్యామసుందరుని భార్య ఏమనుకున్నదో ఏమో! కాసేపు మౌనంగానే వుండి. చివరికి "మీరు వెళ్ళకపోతే బాగుండదు. మీరు వెళ్ళండి" అన్నది.

శ్యామసుందరుడు ఆలోచించాడు. తన భార్య రాక తాను వెళ్తే "మా అన్నయ్య మంచివాడే, అన్నీ చెరిపేది మా వొదినే" అని అనుకుంటుంది తన చెల్లెలు. ఎన్నయినా ఊహిస్తారు. తన భార్య రాకుండా తాను వెళ్ళటంలో అర్థం లేదు. తనభార్యరాదు. అందులో సందేహంలేదు. ఇక తాను వెళ్ళటం జరగదు.

"నేను వెళ్ళను" అన్నాను. "వాళ్ళెవరినైనా అవ మానపరిస్తే, నన్ను అవమానపరిచారు. నీవు వెళ్ళదలచందీ నన్ను అవమానపరిచారనే. ఇక నేను వెళ్ళటం అనే ప్రశ్న ఎలా ఉదయిస్తుంది? మనం వెళ్ళకపోయినందువల్ల వాళ్ళకి దిగబడేది ఏమీ వుండదులే" అన్నాడు.

శ్యామసుందరుడు వివాహానికి వెళ్ళలేదు. కాని అతని మనస్సుకి శాంతిలేదు. మానవుడు చిన్న చిన్న విషయాలను పట్టించుకొని, మనస్సును చీకాకుపరచుకొని, ద్వేషాన్ని పెంచుకొని, తన్ను ఇంకొకరికి కాకుండా చేసుకోటానికి ఎందుకు సిద్ధపడతాడో అతనికి అర్థంకాలేదు. తనుమట్టుకు తనూ ఈ విధంగానే ప్రవర్తించె! ఈ చిన్న విషయాలను, ఎందుకు పట్టించుకోవటం అనుకోలేకపోయె! పోనీ తన చెల్లెలుమాత్రం తను మనస్సులు నొచ్చేటట్టు ప్రవర్తించటం

ఎందుకు? ఇటు తన భార్య పట్టించుకోకుండా ఊరుకుంటే పోయేదికాదూ? ముహూర్తానికి పిలిస్తేం, పిలవకపోతేం? కర్మకు వస్తేం, రాకపోతేం? కాని అలా జరగదు. ఇటువంటి విషయాలు మానవుల మనస్సులను విరగదీస్తూవుంటై. మానవుల మనస్సుల్లో విషబీజాలు నాటుతూవుంటై.

అతని మనస్సు ఈ రకం ఆలోచనలతో, వికలం అయింది. అతనికి అక్కడికి వందమైళ్ళ దూరంలో వొక తోటవుంది. ఆతోటలో చిన్న బంగళా వుంది. కొన్ని రోజులు అక్కడ గడిపి వద్దామనే సంకల్పం కలిగింది. భార్యతో చెప్పి అక్కడికి మరునాడే బయలుదేరాడు.

శ్యామసుందరుని తోట మామిడితోట. అది రాకపోకల సౌకర్యానికి పెడగావున్న ఒక బస్తీని ఆనుకొనివుంది. అది అతని తండ్రి నాటించినతోట. అతని తండ్రి, ఆ చుట్టుపక్కల బాగా పేరుమోసిన ప్లీడరు. ఆయన సెలవల్లో విశ్రాంతికోసం ఈతోట వేయించాడు. ప్రతి సెలవల్లోనూ కుటుంబముతోసహా అక్కడకువెళ్ళి కులాసాగా కాలం గడుపుతూ వుండేవాడు. కాని శ్యామసుందరుడు పెద్దవాడైం తర్వాత తన తండ్రితోకలిసి అక్కడకు వెళ్ళటం మానివేశాడు. దీనికి ప్రత్యేక కారణం ఏమీలేదు. చదువు సంధ్యల్లోపడి అతనిదృష్టి ఈ రకమైన ప్రశాంత జీవితాన్నుంచి వేరువైపుకి మళ్ళింది. పైగా తన తండ్రితో ముఖాముఖి కలిసి వుండటానికి అతను ఇబ్బందిపడటం మొదలుపెట్టేవాడు. అందుకని ఈతోటకు రాకుండా ఏదోవొక నెపంతో

తప్పుకు తిరిగేవాడు. తనతండ్రి కాలంచేసింతర్వాత ఈతోటకు రావటం అతనికి ఇదే మొదటిసారి...

అతని గుర్రపుబండి తోటముందు ఆగీ ఆగగానే అతని మనస్సుకొక అనిర్వచనీయమైన ప్రశాంతత చేకూరింది. ఏనాడో విడచిన ఆప్తుణ్ణి కష్టకాలంలో అకస్మాత్తుగా చూచి నట్లనిపించింది. అంతలో తోటమాలి రామయ్య ఆదరాబాదరా పరుగెత్తుకుంటూవచ్చాడు. తనచిన్నదొర బండిదిగటం చూసేటప్పటికి, అతనికి ప్రాణాలు లేచి వచ్చినై.

"దొర వొచ్చాడే! సుందరందొర వొచ్చాడే... రావే" అని తన భార్యని పిలిచాడు. చీకటిలో అతని భార్యా, పిల్లలూ, బిర బిరా వొచ్చి, బండిదిగిన శ్యామసుందరుని చుట్టుముట్టారు.

"బాగున్నావా రామయ్యా?" అడిగాడు శ్యామసుందరుడు.

"తమరు చల్లగావుంటే మాకేంకొదవ బాబయ్యా?" అన్నాడు రామయ్య! తాను స్టేషన్లో కొనుక్కొచ్చిన బిస్కట్లు రామయ్య పిల్లలకు పంచిపెట్టాడు శ్యామసుందరుడు.

"ఇవ్వకు ఎందుకు బాబూ ఇయ్యన్నీ!" అన్నాడు రామయ్య.

"అన్నిటికీ ఎగబడతారు చచ్చినోళ్ళు" అన్నది రామయ్య భార్య.

రామయ్య కొంత సామానూ, రామయ్య భార్యా కొంత సామానూ ఎత్తుకున్నారు. శ్యామసుందరుడు బండివాడికి డబ్బిచ్చి పంపివేశాడు. అంతా లోపలకు నడిచారు.

హోటల్ నుంచి, రామయ్య టిఫిన్ క్యారియర్‌తో భోజనం తెచ్చాడు. శ్యామసుందరుడు భోజనం ముగించాడు. అంతలో రైతులు కొందరు అతన్ని చూడటానికి వొచ్చారు. వాళ్ళంతా తన తండ్రిగారిని బాగా ఎరిగినవాళ్ళు. ఆయనవల్ల అంతో ఇంతో సహాయం పొందినవారు. వాళ్ళు అనేక విషయాలు అడిగారు శ్యామసుందరుని. అతడు తనకు తెలిసినంతమట్టుకు జవాబులు చెప్పాడు. భూమికి గరిష్ట పరిమితి, సేద్యం చేసుకొనే రైతుకి నష్టంలేకుండా మొత్తం దేశం యొక్క అభ్యున్నతికి అనుకూలంగా, జరుగుతుందని చెప్పాడు. సహకార సేద్యంవల్ల వచ్చే లాభాలను విశదీకరించాడు. అదైనా రైతుల ఇష్టంమీద జరిగేపనేగాని బలాత్కారంగా ప్రవేశపెట్టటం జరుగదు అని విపులీకరించాడు. "ప్రతి భారతీయుడూ తన స్వార్థదృష్టితోకాక, దేశాభ్యుదయ దృష్టితో ప్రవర్తించవలసిన తరుణం ఇది" అని ఉద్బోధించాడు.

ఈ విధం కాసేపు కష్టసుఖాలు మాట్లాడుకున్న తరువాత రైతులు, వొకరి వెనుక వొకరు సెలవు తీసుకొని తమతమ పనులమీద వెళ్ళిపోయారు.

శ్యామసుందరుడు వొక్క నిట్టూర్పు విడిచాడు. ఏకాంతవాసం, ఈ కొత్త వాతావరణం అతని మనస్సును ఉల్లాసపరచినై. అతను కవి కాదు. కాని మనస్సు ఉల్లాసంగా వున్నప్పుడు ఏదో గేయాలు గిలకటం అతనికి అలవాటు. అదే అలవాటుచొప్పున పరధ్యానంగా కాగితం, కలం తీసుకున్నాడు. అంతలో గడప దగ్గర అడుగుల సవ్వడి వినిపించింది. ఎవ్వరో

గదిలోకి వస్తున్నట్లు అనిపించింది. తిరిగి చూశాడు. ఎవరిది ? ఎవరా స్త్రీమూర్తి ? అతని మనస్సు;

ఎవరది?

శరత్కాలపు మేఘమాలికయా?

భువికి దిగిన దివ్యాంగనయా?

పసిపాప చిరునవ్వు వెలుగుల దొంతరయా?

ఎవరది?

అని తన్ను తానే ప్రశ్నించుకుంది. అతని మనస్సు ప్రశ్నకు ఆ స్త్రీమూర్తే జవాబు చెప్పింది. "నాది ఈ వూరే. మీరు వచ్చారని తెలిసి, చూచిపోదామని వచ్చాను."

శ్యామసుందరునికి ఏమి జవాబు చెప్పాలో తెలియు లేదు. ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. తికమక పడుతూ, కూర్చున్నాడు. ఆమె గ్రహించిందో ఏమో, తనే అందుకుంది... "మే మిక్కడ కుంటివాళ్ళకీ, గుడ్డివాళ్ళకీ వొక రణాలయం నడుపుతున్నాం. మీకు వీలుంటే వొకసారి వొచ్చి చూడాలని ప్రార్థిస్తున్నాను" అన్నది.

"తప్పకుండా" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు. అంతే మళ్ళీ మాటలు సాగలేదు. ఆమెకూడా వొక్క క్షణం అలాగే నిలబడింది. చివరికి "రేపు ఉదయం మా ఇంటికి భోజనానికి రాగలరా?" అని అడిగింది.

"వస్తాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"రామయ్యకు మా ఇల్లు తెలుసు" అన్నది ఆమె.

"అలాగే" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

మరి శెలవు" అన్నది. అతను అప్రయత్నంగా లేచాడు. ఆమె వెళ్ళిపోతుంటే అలాగేచూస్తూ నుంచున్నాడు. ఎవరీమె? కాసేపటికి రామయ్య వచ్చాడు. అతను చెప్పాడు.

ఆమె పేరు శ్రీలక్ష్మి. ఆ పరిసర ప్రాంతాల్లో ఎవరికేం కష్టంవొచ్చినా అక్కడ ఆమె ప్రత్యక్షం అవుతుంది. ఆదుకుంటుంది. ఆమెను చిన్నవాడు మొదలుకొని వృద్ధుల వరకూ "తల్లీ" అని పిలుస్తారు. తల్లిగానే భావించుకుంటారు. ఆమె అక్కడవొక పాఠశాలలో పంతులమ్మగా పనిచేస్తూ వుంటుంది. దానికితోడు రెండుమూడు శరణాలయాలు నడుపుతూవుంది. ఆమె జీవితంఅంతా బీదప్రజల కష్టనివారణకే అంకితం అయింది. ఈమధ్య పెద్ద భూస్వాముల దగ్గరనుంచి హరిజనులకు భూములను యిప్పించింది. ఎకరం, ముప్పాతిక ఎకరం, అరఎకరం వున్న రైతులను కొందరిని కలిపి సహకార సేద్యంకూడా పెట్టించింది. ఇలాచెప్పుకుపోయాడు రామయ్య. చెప్పి చెప్పి "ఆమె పని చెయ్యమన్నా చెయ్యటానికి జంకేవాడు ఈ వూళ్ళో వొక్కడులేడు. ... మా పాలిట దేవత ఆమె" అన్నాడు రామయ్య.

శ్యామసుందరునికి అంతా కలగా కనిపించింది. ఆమెను గురించి యిదమిద్ధమని ఏమీ తేల్చుకోలేక పోయాడు. ఇంకా తెలుసుకోవాలి అనిపించింది. ఎవరీమె?

ఆమె ఇంటికి మరునాడు వెళ్ళాడు శ్యామసుందరుడు_ ఆమెవంట చేస్తూవుంది. బయట వసారాలో ఆమె భర్త పిల్లలను పెట్టుకొని కూర్చుని వున్నాడు. శ్యామసుందరుని

చూడగానే లేచి, మర్యాదచేసి, కూర్చోపెట్టాడు. అతని మాటవిని బయటకు వచ్చిందామె. "క్షమించాలి. వంట కొంచెం ఆలస్యం అయింది" అన్నది. "వొకపదినిముషాః" అని చెప్పి మళ్ళీ లోపలకు వెళ్ళింది.

"అదే చిక్కు" అన్నాడు ఆమెభర్త. "అన్నీ తనే చెయ్యాలంటుంది చేస్తుంది. బడికి వెళ్ళింది. వచ్చి వంట మొదలుపెట్టింది. యిలా నాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుంటుందో లేదో శరణాలయానికి వెళ్తుంది. అక్కడనుంచీ మళ్ళీబడి. బడిగంట కొడతారో లేదో అటునుంచి అటే పూళ్ళోకివెళ్తుంది. రైతులకు యిదనీ, అదనీ సహాయం చేస్తూ కూర్చుంటుంది. అక్కడనుంచి కాస్త పెందలకడవస్తే కుట్టుమిషన్ ముందువేసుకు కూర్చుంటుంది. పిల్లల చొక్కాలు కూడా తను కుట్టవలసిందే. యిలా యెన్నాళ్ళు జరుగుతుంది చెప్పండి? తన ఆరోగ్యం చూసుకోనక్కర్లేదా?"

శ్యామసుందరుడు అతను వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలన్నటితోనూ యేకీభవించాడు. "కాని" అని మళ్ళీ మొదలుపెట్టాడు ఆమెభర్త. "ఆమె యెంత కష్టపడినా కష్టపడుతేటకన పడదు. యే పని చేస్తున్నా సహజంగానే వుంటుంది. యెన్నోయేళ్ళనుంచీ చేస్తున్నమనిషిగా కనుపిస్తుంది. యీ పనులన్నీ అమె చెయ్యవలసిన పనులుగానే కనుపిస్తవి. ఆమెకు తెలియనిదంటూ యేదీలేదు. యిప్పుడీ వంటపని వున్నది చూడండీ ఏ కూరలో యే విటమిన్లు వున్నయో, ఎవ్వరికి ఏది అవుసరమో, అన్నీ ఆమెకు తెలుసు. ఆ ప్రకారం అన్నీ తానే చేస్తుంది. వంటవాణ్ణి పెడదాం అంటే 'నేనుండి చేసేది యేమిటి?'

అంటుంది. యేం చెయ్యాలి?" అతను పెద్దనిట్టూర్పు విడి చాడు. శ్యామసుందరుడు అతను చెప్పేమాటలన్నీ వింటూ కూర్చున్నాడు.ఆమెభర్తకు యేమిజ్ఞాపకం వొచ్చిందో ఏమో లోపలకువెళ్ళి కొన్ని పేపరు కట్టింగులు తెచ్చి, "యివన్నీ ఆమె వ్రాసిన వ్యాసాలే ... వొకసారి చూడండి" అన్నాడు.

శ్యామసుందరుడు కుతూహలంతో ఆవ్యాసాలు తిరగ వెయ్యటం ప్రారంభించేడు. అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఆవ్యాసాలు అనేక విషయాలకు సంబంధించినవి. పైగా ప్రతి విషయం వొక విశిష్ట దృక్పథంతో పరిశీలించబడింది. ఈమెకు యింత సామర్థ్యం ఎలా వొచ్చింది?ఇన్ని పనులు ఎలా చెయ్య గలుగుతూవుంది! శ్యామసుందరుడికి అంతా అయోమయంగా వుంది.

భోజనాలైనై.వడ్డన అంతా ఆమే చేసింది. చివ రికి పళ్ళాలుకూడా ఆమే తీసింది. అంతా ఆమెభర్త చెప్పినట్లు అతి సహజంగా జరిగిపోయింది. ఆమె యేపని చేసినా విడ్డూరం అనిపించలేదు. యెందుకనో! భోజనాలవగానే కుంటి వాళ్ళకూ, గ్రుడ్డివాళ్ళకూ యేర్పాటైన శరణాలయానికి వెళ్ళారు. ఆమె గడపలో అడుగు పెట్టిందో, లేదో గుడ్డిపిల్లలు ఆమెను ముసురుకున్నారు. "తల్లీ తల్లీ" అని ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. ఆమెను ముట్టుకుంటేనే జన్మ తరిస్తుందన్నంత పవిత్రభావంతో మసిలారు. ఆమె వాళ్ళని తన సొంత బిడ్డల కంటేఆప్యాయంగాచూచింది. వాళ్ళతో వున్నంతసేపూ ఆమె తన్ను తాను మరచిపోయింది. ప్రపంచాన్ని చూడలేని వాళ్ళ స్పర్శకు ఆమె కరిగి నీరయింది. రూప రహితమైంది. ఏక

ధారగా ఆమె కళ్ళ వెంట నీరు కారింది. ఆమెకిది గమనంలో వున్నట్లే లేదు. ఒకరిని పలకరించింది. ఒకరి మేను నిమిరింది. ఒకరి తల సవరించింది. ఆ దృశ్యం చూచి, శ్యామసుందరుడు కన్నీరు కార్చకుండా వుండలేకపోయాడు. కన్నీరు కార్చటం సహజమే అనిపించింది. అతని మనస్సు వర్షం కురిసిన మేఘానికివలె తేలిక పడింది. అక్కడనుంచి వారు మహిళా సమాజానికి, సహకార వ్యవసాయ కేంద్రానికీ వెళ్లారు. కొంతమంది బీదప్రజల యిళ్ళకు వెళ్ళారు. ప్రతి-చోటా యిదే ఆప్యాయత యిదే ఆర్ద్రత. ఆమె యెక్కడ అడుగు పెడితే అక్కడ వెలుగులు ప్రసారితం అయ్యేవి. ఆ వెలుగులో మానవుల అవధులు కరగిపోయేవి. మానవులు ఆమెముందు సహజంగా తల్లిముందు పిల్లలు ఉన్నట్లుగా ఉండటంలో యిక ఆశ్చర్యం యేముంది?

"వెళ్ళివస్తాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"మంచిది" అన్నది ఆమె.

"మళ్ళీకలుసుకుంటాను" అన్నాడు శ్యామసుందరుడు.

"సంతోషం" అన్నది ఆమె.

శ్యామసుందరుడు అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ, తోటవైపు నడిచాడు.

*   *   *

ఆ రాత్రి శ్యామసుందరునికి నిద్రపట్టలేదు. ఆమెలో కనబడే విభిన్నశక్తులను, సమన్వయం చేసుకోటానికి ప్రయత్నించాడు. తన మనస్సులో ఆమె సమగ్రస్వరూపం చిత్రిం

చూడాలని తాప్రయం పడ్డాడు. కాని, యెంత ప్రయత్నించీ లాభం లేకపోయింది. రేఖలన్నీ వున్నాయి. కాని, యే రేఖను యెక్కడ పొందుపరచాలో అతనికి కుదర్లేదు. ఆరాటం హెచ్చింది. కలంతీసుకొని తన మామూలు ధోరణిలో యిలా గిలికాడు.

నీదు ధవళ కాంతుల వాహినులకు
కాళరాత్రి హృదయము గగుర్పొడిచె
గాఢతిమిరములు, వెలుగుల వెడలగ్రక్కె,
అవధుల కరిగె
యింద్ర ధనస్సులు వెలిసె
నీదు, జయదుందుభి నినాదములకు
శంకలు సురిగి, కళంకములు సమసె
మనసులు దద్దరిల్లె,
మరణమె బ్రద్దలయ్యె!

యింతవరకు వ్రాసేటప్పటికి అతనిలో అతనికే తెలియని ఆనందం పొంగిపొరల నారంభించింది. యింకా యిలా గిలికాడు.

మానసిక అవధులను దాట,
కానుపించె
కన్నులను మిరుమిట్లు గొలుపు
శూన్యమ్ము వెలుగు.
రూపరహితమైన ఆలోచనల కాంతి
నన్ను ముసురుకొనియె నంత

నిశ్శబ్ద గర్జనారవముల క్రాంతి
నన్ను ముంచెత్తె నంత
నిరతిశయానింద డోలికల నూగు నాకు
భువనమంతయు నీదు రూపున గోచరించి
జోలలను పాడె, సమ్మోహనముగ.

*   *   *